

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.359/2019/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bodnár Erika ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Dr. Moldován András ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Moldován és Társai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt **alperes neve** (cím) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 27.P.20.202/2018/21. sorszámu végzéssel kijavított 20. sorszámu ítélete ellen az alperes által 22. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, míg fellebbezett részét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperes kötelezését perköltség megfizetésére.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 17 550 (tizenhétezer-ötszázötven) forint általános forgalmi adót tartalmazó 95 476 (kilencvenötezer-négyszázhetvenhat) forint első- és másodfokú perköltséget, és az államnak külön felhívásra 52 144 (ötvenkétezer-száznegyvennégy) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes édesapja, néhai **O. S.** 2016. december 8. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. Halálának időpontjában ellene **M. Ané** végrehajtást kérő kérelmére **S. Cs.** önálló bírósági végrehajtó előtt 196.V.0303/2015 szám alatt, valamint a **Bank** végrehajtást kérő javára ugyanezen végrehajtó előtt 196.V.0727/2011. szám alatt végrehajtási eljárások voltak folyamatban. Az örökhagyó halálát követően a hagyatéki leltárt a **T.-i** Közös Önkormányzati Hivatal vette fel, abban hagyatékként a **T. ...7** helyrajzi számú ingatlan 15/24 tulajdoni hányada, a **T. ...5** és **...4** helyrajzi számú ingatlanok 1/1 tulajdoni hányadai és az örökhagyó utolsó havi, át nem vett nyugellátása szerepelt, a hagyatéki leltár kötelezettséget, hagyatéki terhet nem tartalmazott.
- [2] Az örökhagyó halálát követő hagyatéki eljárást az alperes folytatta le, részére **T. Közös Önkormányzati Hivatala** a hagyatéki leltár mellett megküldte a hagyatékból szereplő ingatlanok nem hiteles tulajdoni lap szemléjét is. A **T. ...5** és **...4** helyrajzi számú ingatlanok tulajdoni lapjának III. részén a **Bank** javára 16 788,81 svájci frank főkövetelés és járulékaik erejéig, továbbá **M. Ané** javára 1 120 000 forint és járulékaik erejéig végrehajtási jog volt bejegyezve.

- [3] **M. Ané** az alpereshez 2017. február 16. napján érkezetten hagyatéki igényt jelentett be.
- [4] Az alperes 2017. február 22. napján tartott hagyatéki tárgyalást a felperes és **M. Ané** hagyatéki hitelező jelenléte mellett. A hagyatéki tárgyaláson a rendelkezésre álló tulajdoni lapok tartalmát, így különösen a bejegyzett végrehajtási jogokat nem ismertette, ugyanakkor tájékoztatta a jelenlévőket az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályairól. Ezt követően az alperes **33.../Ü../2017/9.** számú hagyatékátadó végzést hozott, amellyel az örökhagyó leltározott hagyatékát - a **T. ...7** helyrajzi számú ingatlan 15/24-ed részét, a **T. ...5** helyrajzi számú ingatlant 1/2-ed részét és a **T. ...1** helyrajzi számú ingatlan 1/2-ed részét, továbbá 94 215 forint összegű nyugellátását - teljes hatállyal, törvényes öröklés jogcímén az örökhagyó gyermekének, a felperesnek adta át. Hagyatéki teherként a végzésben a temetési költség, a hagyatéki eljárás költsége és az örökhagyónak **M. Ané** felé fennálló tartozása szerepelt.
- [5] A hagyatékátadó végzést az alperes megküldte a **H.-i** Járási Hivatal Járási Földhivatalának, amely az ingatlan-nyilvántartásba az érintett ingatlan tulajdoni hányadokra a felperes tulajdonjogát bejegyezte, az erről rendelkező „összefoglaló határozat-szemle” formájú határozatát a felperes 2017. április 3. napján átvette. A felperes által átvett határozat valamennyi ingatlan vonatkozásában tartalmazta az ingatlanokra a **Bank** javára fenti összegben bejegyzett végrehajtási jogot is.
- [6] A felperes az örökhagyó tartozásának fejében 2017. április 26. napján megfizetett **M. Ané** hagyatéki hitelező részére 599 105 forintot, valamint 2017. május 3. napján **S. Cs.** önálló bírósági végrehajtó részére 52 693 forint végrehajtási költséget.
- [7] A felperes 2017. július 13. napján az alpereshez a hagyatéki eljárás megismétlése iránti kérelmet terjesztett elő a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban Hetv.) 105. § alapján a hagyatéki eljárásban el nem bírált tényként hivatkozva a **Bank** örökhagyóval szembeni követelésére.
- [8] Az alperes elrendelte a hagyatéki eljárás megismétlését, és megkereste **S. Cs.** önálló bírósági végrehajtót az örökhagyó tartozása összegének közlése érdekében. **S. Cs.** önálló bírósági végrehajtó tájékoztatása szerint az örökhagyó tartozása a **Bank** felé halála pillanatában 9 377 074 forint volt. A tájékoztatást követően a felperes bejelentette, hogy az örökséget visszautasítja. Az alperes a Hetv. 64. § (1) bekezdése szerinti hirdetmény kibocsátást követően az '**Bank jogutóda**' hagyatéki hitelezői igényt jelentett be a **Bank** jogutódaként 4 826 169 forint összegben. Az alperes 2017. november 23. napján jogerős **33.../Ü../2017/18.** számú végzéssel a **33.../Ü../2017/9.** sorszámu hagyatékátadó végzését hatályon kívül helyezte, és az örökhagyó leltározott hagyatékát teljes hatállyal a Magyar Államnak - törvényes öröklés jogcímén - adta át. Rögzítette, hogy a megismételt eljárásban a felperes az örökséget visszautasította, így az öröklésből kiesett, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) 7:74. § (1) bekezdése alapján a Magyar Állam a törvényes örökös. A hagyatékátadó végzésben hagyatéki teherként tüntette fel a **M. Ané** és az '**Bank jogutóda**' által bejelentett hagyatéki hitelezői igényeket.
- [9] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 29 670 forint hagyatéki eljárásban felmerült közjegyzői költség, és ezen összeg után 2017. március 11. napjától késedelmi kamat, 106 965 forint temetési költség, és ezen összeg után 2017. november 12. napjától késedelmi kamat, 52 693 forint végrehajtási költség, valamint ezen összeg után 2017. március 4. napjától esedékes késedelmi kamat és a **M. Ané** részére megfizetett 599 105 forint, és ezen összeg után 2017. április 26. napjától esedékes késedelmi kamat megfizetésére. Keresetét a Ptk. 6:518. §, 6:519. §, 6:522. §, 6: 527. § és a 6:548., 6:549. §, valamint a Hetv. 105. §

(1)-(2) bekezdésére, továbbá a közjegyzői eljárásról szóló 1991. évi XLI. törvény 1. § (1)-(2) bekezdésére, 3. § (1)-(2) bekezdésére alapította. Álláspontja szerint a ténymegállapítási kötelezettsége körében a közjegyző feladata annak tisztázása, hogy mi tartozik az örökhagyó hagyatékába, ideértve az ahhoz tartozó jogokat és az azt terhelő kötelezettségeket. Ha az alperes megfelelő tájékoztatást nyújtott volna, akkor nem tesz az örökséget elfogadó nyilatkozatot, és nem kezdi el tehermentesíteni az ingatlant, hanem visszautasítja az örökséget.

- [10] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a hagyatéki eljárás során a vonatkozó jogszabályok betartásával járt el, mulasztás nem terheli, jogellenes magatartás hiányában kártérítési felelőssége sem áll fenn. A keresetben megjelölt összegek nem tartoznak a kár fogalmába. Amennyiben kára keletkezett a felperesnek, az azzal összefüggésben merülhetett fel, hogy nem tájékozódott megfelelően az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett terhekről, illetve az igényét nem érvényesítette a törvényes örökös Magyar Állammal szemben, ezért nem tett eleget kármegelőzési kötelezettségének.
- [11] Az elsőfokú bíróság kijavított ítélete szerint kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 651 798 forintot, valamint 599 105 forint után 2017. április 26. napjától, míg 52 693 forint után 2017. március 4. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest a felperes javára 117 494 forint perköltség megfizetésére.
- [12] Az ítélet indokolásában a Ptk. 6:549. § (2) és 6:548. § (1) bekezdése felhívásával rögzítette, hogy az okozott kárért az alperes, mint közjegyző felelőssége akkor állapítható meg, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozta, és a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható.
- [13] A hagyatéki eljárásban a **Bank** az örökhagyóval szembeni igényét, mint hagyatéki hitelező nem érvényesítette, ebből kifolyólag ezen teher nem képezte a hagyatéki leltár részét, a hagyaték átadása során e be nem jelentett igényt az alperesnek nem kellett hagyatéki teherként számba vennie.
- [14] A közjegyzőt a hagyatéki eljárásban a közjegyzőkről szóló törvény 1. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség terheli, a feleket kioktatással köteles segíteni jogaik gyakorlásában és kötelességeik teljesítésében. Tájékoztatási kötelezettségének az örökhagyó tartozásaiért való felelősség általános szabályainak ismertetésén túl ki kell terjednie azon, a közjegyző előtt ismert adatokra is, mely alapján a felperes fel tudja mérni, hogy a be nem jelentett hitelezői igény későbbi érvényesítésének lehetősége fennáll, és az számára milyen következményekkel jár, így adott esetben az örökség visszautasításának jogát kellő időben gyakorolni tudja. Az alperes maga sem vitatta, hogy az ingatlanok tulajdoni lapjait beszerezte, amelyből megállapíthatta, hogy az ingatlanokat a **Bank** javára végrehajtási jog terheli. Tudhatta, hogy ez azt jelenti: az örökhagyónak tartozása állt fenn a **Bank** felé, feltételezhető, hogy az adott időpontban a banknak nincs tudomása a hagyatéki eljárásról, ezért a felperesnek számolnia lehet azzal, hogy a végrehajtást a bank vele szemben, mint az adós jogutódjával szemben kívánja foganatosítani. Ezért arról kellett volna tájékoztatnia a felperest, hogy a bank érvényesítheti a felperessel szemben az örökhagyó tartozását, függetlenül attól, hogy a hagyatéki eljárásban ezen igényét nem jelentette be.
- [15] A felperesnek a hagyatéki tárgyalásról készített jegyzőkönyvbe foglalt azon nyilatkozata, amely szerint „tudomása szerint az örökhagyónak egyéb tartozása nem volt” igazolja, hogy a felperes a **Bank** felé fennálló tartozásról nem tudott, továbbá, hogy az alperes szükségesnek tartotta a felperes nyilatkozatának beszerzését, rögzítését az örökhagyó esetleges további tartozásairól, de ennek

érdekében az alperes a tulajdoni lapok megtekintését elmulasztotta.

- [16] A megismételt eljárás iránti kérelemnek helyt adó alperesi döntést akként értékelte, hogy az alperes is jelentőséget tulajdonított a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jognak, annak ellenére, hogy a **Bank** továbbra sem jelentette be hagyatéki hitelezői igényét, ezt rögzíti az eljárás megismétlését elrendelő végzése is.
- [17] Mindezek igazolják, hogy az alperest az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályaira vonatkozó tájékoztatási kötelezettsége körében a közjegyző előtt ismert, de hagyatéki hitelezői igényként be nem jelentett tartozás vonatkozásában is terhelte a tájékoztatás kötelezettsége, amelyet elmulasztott, így megsértette a Közjegyzői tv. 1. § (2), (4) bekezdését, mely kirívó jogalkalmazási hiányosságként, mulasztásként értékelendő.
- [18] Az alperesi mulasztással ok-okozati összefüggésben merült fel a felperes káraként a **M. Ané** részére megfizetett hagyatéki hitelezői igény és az ezzel összefüggő végrehajtási költség. A megismételt eljárásban hozott hagyatékátadó végzés ugyan a terhek között szerepeltette ezen tartozást, azonban ténylegesen ez a követelés a megismételt eljárás időpontjában már nem állt fenn, ezért nem minősült olyan hagyatéki tehernek, amelyet a Magyar Állam örökösnek viselnie kellett volna. A hagyatéki hitelező **M. Ané** volt, igénnyel csak ő léphetett fel.
- [19] Az alperesi felróható magatartás és a **M. Ané** felé teljesített tartozatlan fizetés közötti ok-okozati összefüggést is megállapította: a hagyatéki tartozás és végrehajtási költség teljesítésének oka az alperes elégtelen tájékoztatása volt, a felperes az alperesi tájékoztatásra tekintettel döntött az örökség elfogadása, a hagyatéki hitelező kielégítése mellett.
- [20] Nem találta megalapozottnak azon alperesi hivatkozást, hogy a tulajdoni lapokat a hagyatéki eljárás során maga a felperes is beszerezhetette volna, illetőleg, hogy a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogról már a teljesítés előtt tudnia kellett, mivel az alperes mulasztása nem önmagában abban áll, hogy a bejegyzett végrehajtási jogról a felperest nem tájékoztatta. Az alperesnek arról kellett volna tájékoztatnia a felperest, hogy az örökös számára milyen jelentősége és következménye van a bejegyzett végrehajtási jognak. Az, ha a felperes esetlegesen megismerhette a bejegyzett végrehajtási jogot, az alperest kötelezettségei teljesítése alól nem mentesíti.
- [21] Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a felperesnek az igényét elsődlegesen a Magyar Állammal szemben kellett volna érvényesítenie, mivel jogszabály ilyen kötelezettséget nem állít. A Magyar Állammal szemben a felperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint érvényesíthetné igényét, ugyanakkor a bírói gyakorlat csak a szerződésen alapuló igényekhez kapcsolódó károkozás esetén várja el, hogy a károsult elsődlegesen a szerződő féllel szemben érvényesítse kárigényét.
- [22] **M. Ané** **M. Ané**vallomása és a végrehajtó tájékoztatása alapján bizonyítottnak ítélte, hogy a felperes 599 105 forintot fizetett meg a **M. Ané** részére, a végrehajtási költségről pedig bizonylatot csatolt a felperes.
- [23] Nem találta megalapozottnak ugyanakkor a közjegyzői díjra és a temetési költségre alapított felperesi igényt. A megismételt eljárásban hozott hagyatékátadó végzésben az alapeljárás felperes által megfizetett közjegyzői munkadíja, mint hagyatéki tartozás nem szerepel. A felperes azonban jogorvoslattal a végzéssel szemben nem élt, így e tekintetben az alperesi kárfelelősség megállapításának törvényi feltételei nem állnak fenn.
A temetési költség kárként nem értékelhető, hiszen felmerült volna akkor is, ha jogsértést az alperes nem követ el, felmerülése az alperes eljárásával nem áll összefüggésben.

- [24] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó részének megváltoztatásával a felperes keresetének teljes elutasítását, és a felperes mindkétfokú perköltségben való marasztalását. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- Állította, hogy jogellenes, felróható magatartást nem tanúsított: a tulajdoni lapok a hagyatéki eljárás részét képezték, azokba a felperes betekinthezett volna. A hagyatéki tárgyaláson ismertette a tulajdoni lapok tartalmát is, valamint tájékoztatta a felperest a hagyatéki tartozásokért való felelősség szabályairól. Nincs jogszabályi kötelezettsége a hagyatéki hitelként be nem jelentett terhek feltüntetésére. A bírói gyakorlat szerint a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősséget csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés vagy súlyosan okszerűtlen mérlegeléssel hozott döntés alapozhatja meg, a közjegyzői törvény 1. § (2) bekezdésébe foglalt általános tájékoztatási kötelezettség esetleges megsértése nem minősülhet ekként.
- Míg a hagyatéki eljárást korábban szabályozó 6/1958. (VII.4.) IM rendelet 50. § a közjegyző számára hivatalbóli tényállásmegállapítási kötelezettséget írt elő, ezt a jelenleg hatályos törvénybe a jogalkotó nem emelte át, a Hetv. 70. § (1) bekezdése szerint a tényállást a rendelkezésre álló iratok és elhangzott nyilatkozatok alapján kell megállapítania.
- Tájékoztatási kötelezettségére a közjegyzői törvény általános szabályain túl a hagyatéki eljárásról szóló törvény és a Pp. rendelkezései irányadók: a korábbi rendelkezésektől eltérően anyagi jogi kioktatási kötelezettség nem terhelte.
- Továbbra is állította, hogy a felperes nem tett eleget kármegelőzési kötelezettségének. A felperestől az adott helyzetben elvárható lett volna, hogy tudakozódjon az örökhagyó tartozásai felől. Bár bizonyítási indítványt terjesztett elő annak bizonyítása érdekében, hogy a felperes a károsodás időpontjában konkrétan tudott a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogról, a kárának bekövetkezését így elkerülhette volna, kármegelőzési kötelezettségének nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság e kérdésben nem határozott.
- [25] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- Hangsúlyozta, hogy a közjegyzőnek a tényállást hivatalból kell megállapítania a hagyatéki eljárásban, ennek érdekében iratokat szerezhet be, a feleket nyilatkozattételre hívhatja fel. Az alperes e ténymegállapítási kötelezettségnek nem tett eleget, ha megfelelő tájékoztatást adott volna, rögtön visszautasítja az örökséget és nem kezdi tehermentesíteni az ingatlanokat. A hagyatéki eljárás megismétlésével az alperes kvázi elismerte, hogy nem nyújtott kellő tájékoztatást. Hangsúlyozta, hogy a hagyatéki eljárás lezárásáig nem tudott a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogról. Álláspontja szerint az alperes alaptalanul hivatkozott a kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására is, mivel a tulajdoni lapok beszerzése nem az ő feladata, a Magyar Állam mint kényszerörökös semmit nem köteles megtéríteni a felperesnek, hiszen a kárt nem ő okozta.
- [26] A fellebbezés alapos.
- [27] Az elsőfokú bíróság keresetet részben elutasító rendelkezését fellebbezés nem érte, az ítélet tábla az elsőfokú ítélet e rendelkezését a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján nem érintette.
- [28] Az alperes fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjai szerinti anyagi jogi felülbírálatot kért.
- [29] A felperes az alperessel szembeni keresetét arra alapította, hogy az alperes a hagyatéki eljárás során a Hetv. rendelkezéseit megsértve járt el, és ezzel okozati összefüggésben őt kár érte. E kereset megalapozottságáról a hagyatéki eljárás iratainak hiányában megalapozott döntés nem hozható. A Ptk. 6:548. § (1) bekezdésére alapított perben a felperesnek kell bizonyítania, hogy a kártérítési

felelősség törvény által meghatározott feltételei fennállnak (Kúria Pfv.III.21.484/2011/7.), ugyanakkor a hagyatéki eljárás iratai kizárólag az alperesnél állnak rendelkezésre, e körben a Pp. 265. § (2) bekezdés szerinti bizonyítási szükséghelyzet megállapítható. A közjegyzőt a hagyatéki eljárás során is terheli titoktartási kötelezettség, azonban a Hetv. 15. § (2) bekezdése szerint ez alól a jogorvoslatot elbíráló bíróság felmentést adhat.

- [30] A Pp. 2. § és 4. § (2) bekezdése szerinti rendelkezési és tárgyalási elvből következően a fél jogosult eldönteni, hogy tényállításának alátámasztásául milyen bizonyítékokat jelöl meg, bizonyítási indítványokat tesz, a bíróságot e körben általános tájékoztatási kötelezettség már nem terheli. Azonban az anyagi pervezetés körében a bíróság köteles tájékoztatni a feleket, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása melyik felet terheli [Pp. 237. § (2) bekezdés]. Így a bíróságnak tájékoztatásban megnyilvánuló anyagi pervezetési kötelezettsége áll fenn, ha adott ténynek, bizonyítéknak egyik fél sem tulajdonít jelentőséget, habár a bíróság döntésének alapját kell hogy képezze. Az ítélet tábla a Pp. 384. § és 369. § (4) bekezdése szerinti anyagi pervezetést gyakorolva tájékoztatta a feleket arról, hogy a hagyatéki eljárás iratainak beszerzése indokolt. Az ítélet tábla az alperes indítványára a hagyatéki eljárás iratait beszerezte a Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja szerint, és ezen bizonyíték alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a hagyatéki leltárban kötelezettségek, hagyatéki terhek nem szerepeltek, ugyanakkor a hagyatéki eljárás iratainak részét képezték a hagyatéki leltárral együtt az alperes részére megküldött tulajdoni lap másolatok, amelyekben a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jog is szerepelt. Az illetékes földhivatal az alperes teljes hatályú hagyatékátadó végzése szerint az érintett ingatlan tulajdoni hányadokra a felperes tulajdonjogát bejegyezte, az erről rendelkező „összefoglaló határozatszemle” formájú, a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogot is feltüntető határozatát a felperes 2017. április 3. napján átvette.
- [31] Az ítélet tábla továbbá a felperes ténybeli nyilatkozata és **M. Ané** tanúvallomása alapján azt is tényként állapította meg, hogy az alperes a 2017. február 22. napján megtartott hagyatéki tárgyaláson ezen tulajdoni lapok tartalmát, különös tekintettel az ingatlanokra a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogokat nem ismertette, ezzel a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján kiegészítette a tényállást, és ezen kiegészített tényállás alapján bírálta el az alperes fellebbezését.
- [32] A Hetv. 21. § (1) bekezdése szerint a hagyatéki leltárt a jegyző végzi, azonban, ha a kiegészítés szükségessége merül fel, azt a közjegyző maga is elvégezheti, vagy arra a jegyzőt keresheti meg [21. § (2) bekezdés]. A jegyző a Hetv. 22. § (3) bekezdés b) pontja alapján azon esetekben, amikor a hagyatéki eljárás lefolytatása kötelező, a Ket. 50. § (1) bekezdés alapján hivatalból folytatja le a tényállás tisztázáshoz szükséges bizonyítást. Eltérés van a jegyző és a közjegyző eljárása között azonban abban, hogy míg a jegyző eljárására a 22. § (3) bekezdése a Ket. alkalmazását írja elő, addig a közjegyző eljárására háttérjogszabályként már a Pp. irányadó, amely hivatalbóli eljárási kötelezettséget nem irányoz elő. Rögzíti az ítélet tábla, hogy a felperes által az elsőfokú eljárásban kifejezetten hivatkozott, de a fellebbezési ellenkérelemben is idézett BH1993.441. és BH1984.66. eseti döntések a Hetv. hatálya alatt már nem tekinthetőek irányadónak. Azon eseti döntések a 6/1958. (VII.4.) IM rendelet 50. §-án alapulnak, amely a hagyaték átadása kérdésében a tényállás hivatalbóli megállapítását írta elő, feljogosítva a közjegyzőt, hogy a tényállás megállapítása végett a feleket nyilatkozattételre, az okiratok bemutatására, az értékelésre vonatkozó és egyéb adatok szolgáltatására hívja fel, a bíróságoktól, más hatóságoktól okiratokat, iratokat szerezzen be. A perben érintett hagyatéki eljárás lefolytatására azonban a Hetv. rendelkezései irányadóak, amelynek 70. § (1) bekezdése értelmében a közjegyző a tárgyaláson az elhangzott nyilatkozatok és a rendelkezésre álló iratok alapján állapítja meg a hagyaték átadásához szükséges tényállást, az

öröklés konkrét ügyben irányadó rendjét, valamint azt, hogy ki és milyen jogcímen támasztott igényt a hagyatékkal szemben. A közjegyző ugyanakkor a tényállás felderítése érdekében már nem köteles „nyomozni”, a tényállás megállapítására kizárólag az elhangzott nyilatkozatok és rendelkezésre álló iratok alapján köteles (Anka Tibor: Öröklési jog-Hagyatéki eljárás HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 2014.).

- [33] A Hetv. 69. § (1) bekezdése alapján a közjegyző a hagyatéki tárgyaláson a megjelentek számbevétele után a hagyatéki leltárt ismerteti, és szükség esetén azt kijavítja, kiegészíti, vagy ennek érdekében intézkedik. A jegyző által felvett hagyatéki leltárt a közjegyző a felek észrevételei, bemutatott okiratok tartalma alapján módosítja, kiegészíti. Nem maradhat el ezért a hagyatéki leltár és a rendelkezésre álló egyéb iratok összevetése. Az ingatlan-nyilvántartás a Ptk. 5:170. § szerint a bejegyzett jogok és a feljegyzett tények fennállását hitelesen tanúsítja. Amennyiben az alperes hagyatéki leltár és a tulajdoni lapok összevetését elvégzi, észlelnie kellett volna, hogy a hagyatéki leltárral szemben az örökhagyó hagyatékában feltételezhetően kötelezettségek is szerepelnek, nem csupán a hagyatéki hitelezői igénnyel fellépett **M. Ané**, hanem a **Bank** javára is végrehajtás volt folyamatban az örökhagyó ellen. Az ítéltábla egyetértett azzal, hogy a közjegyzőt a Hetv. 70. § (1) bekezdése értelmében már nem terheli azon kötelezettség, hogy felderítse ezen igény összegét, vagy felhívja a jogosultat, kíván-e hagyatéki hitelezői igényt érvényesíteni, azonban a Hetv. 69. § (1) bekezdéséből következően a hagyatéki leltár ismertetése mellett az ahhoz kapcsolódó tulajdoni lapok tartalmának, különösen a bejegyzett terheknek az ismertetése nem mulasztható el. A törvény az ismertetést azon adatok körében is kötelezővé teszi, amelyről az öröklésben érdekelték egyéb úton, így az ingatlan-nyilvántartás tartalmából is tudomást szerezhetnek. A közjegyzőt ezen kötelezettsége alól az sem mentesíti, hogy a Ptk. 5:171. § (1) bekezdése szerint általában, ha valamely jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, vagy ha valamely tény oda feljegyezték, senki sem hivatkozhat arra, hogy annak fennállásáról nem tudott. Ez feltétele annak is, hogy az öröklésben érdekelték a Hetv. 65. § (1) bekezdése szerinti jogukkal élhessenek.
- [34] A felperes következetesen állította a perben, hogy habár a hagyatéki tárgyalásról készült jegyzőkönyv szerint az alperes a hagyatéki leltárt és a hagyatéki iratokat is ismertette, a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogról azonban nem esett szó, a közjegyző a tulajdoni lapokból a helyrajzi számokat ismertette, hitelről nem volt szó (27.P.20.202/2018/10. jkv. 5. oldal). Ezzel egyezően nyilatkozott **M. Ané** is (27.P.20.202/2018/11. jkv. 2. oldal), aki szerint hagyatéki hitelezői igényekről nem volt tájékoztatás, a **Bank** neve nem hangzott el, csak az ő követelése került szóba. Az alperes ezzel kapcsolatos bizonyítást nem ajánlott fel, csupán a hagyatéki tárgyalás jegyzőkönyvére hivatkozott, amelynek bizonyító ereje e körben a felperes és a **M. Ané** egybehangzó vallomása alapján megdőlt. Az alperes az ismertetés elmulasztásával megsértette a Hetv. 69. § (1) bekezdését, amely olyan nyilvánvaló és súlyos jogsértés, ami a közjegyző Ptk. 6:549. § (2) bekezdése szerinti kártérítési felelősségét megalapozza. Nem lehet szó ugyanis a felróhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazásról, ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű (BH2001.423.).
- [35] Nem értett egyet az ítéltábla az elsőfokú bírósággal a közjegyzőt terhelő tájékoztatási kötelezettség mértékének meghatározása körében. Ahogyan arra az alperes is utalt fellebbezésében a hagyatéki eljárásra a Hetv. 2. § (1) bekezdése szerint a Pp. rendelkezései irányadók az eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel. A Hetv. a korábbi jogszabálytól eltérően nem rendelkezik a közjegyző kioktatási kötelezettségéről, így e tekintetben is a Pp. rendelkezései irányadók. A Pp. 111. § szerint pedig a jogi képviselő nélkül eljáró féllel szemben kizárólag eljárási jogok körében áll fenn tájékoztatási kötelezettség. A Közjegyzői tv. 1. § (2) bekezdésében meghatározott eljárás-támogatási kötelezettség is ennek tükrében terheli a

hagyatéki eljárás során, az kiterjesztően nem értelmezhető, hiszen a közjegyző a hagyatéki eljárás során egyik félnek, így az örökösnek sem képviselője, nem feladata valamely érintett érdekeinek képviselése, érvényre juttatása.

Az alperes a hagyatéki tárgyalás közokiratnak minősülő jegyzőkönyve szerint tájékoztatta a jelenlevőket az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályairól, akként, hogy ameddig az örökös birtokában vannak a hagyatéki vagyontárgyak, a hagyaték tárgyaival és annak hasznáival felel az örökhagyó tartozásaiért (33.../Ü/..2017/9. jkv. 2. oldal). E vonatkozásban a felperes előadása és a tanúvallomás kellően konkrét és egyértelmű nyilatkozat hiányában a jegyzőkönyv bizonyító erejét megdönteni nem tudta. Amennyiben ezen tájékoztatás mellett az alperes a Hetv. 69. § (1) bekezdésének megfelelően jár el, és a hagyatéki leltárt, valamint a kapcsolódó tulajdoni lapokat, azok teherlapját is ismerteti, úgy tájékoztatási kötelezettségének eleget tesz, ezek alapján az örökös képes eljárási jogainak gyakorlására. Ezt meghaladóan sem a Hetv., sem a Pp. alapján anyagi tájékoztatási kötelezettség e körben nem terheli, az nem vezethető le a Közjegyzői törvény 1. § (2) bekezdéséből sem.

- [36] Nem értett egyet az ítéletábra az elsőfokú bíróság által a kárenyhítési kötelezettség körében kifejtettekkel sem.
- [37] A Ptk. 6:525. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor a károsultat kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség terheli. Az e kötelezettségek felróható megszegése miatt keletkezett kárt a károkozó nem köteles megtéríteni. Ez a rendelkezés lényegében a korábbi PK 36. számú állásfoglalást emeli be a Ptk.-ba, ennek értelmében nem terheli kártérítési felelősség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- [38] A perben tényként volt megállapítható, hogy a felperes 2017. április 3. napján vette kézhez az illetékes földhivatal „összefoglaló határozat - szemle” határozatát a tulajdonjoga bejegyzéséről, amely feltüntette az ingatlanokra a **Bank** javára bejegyzett végrehajtási jogot is, megjelölve a végrehajtandó követelés mértékét is. Az általánosan elvárható magatartás, hogy a határozatot, annak teljes szövegét, így a szemle teherlapját is elolvassa az érintett, amennyiben ezt elmulasztja és ezért nem észleli a bejegyzett végrehajtási jogot, azzal kármegelőzési kötelezettségét vétkeesen szegi meg. A felperesnek legkésőbb e határozatból fel kellett ismernie, hogy a hagyatékot a **Bank** igénye terheli. Nem elfogadható a felperes azon hivatkozása sem, hogy a tartozás összegét nem ismerte, hiszen a tulajdoni lap rögzíti a követelés nagyságrendjét, mértékét is, a felperesnek azzal kellett számolnia, hogy akár a tulajdoni lapon megjelölt összegű tartozás is fennállhat. A Ptk. 5:171. § (1) bekezdése alapján a felperes alappal nem hivatkozhat arra, hogy a végrehajtási jogról nem volt tudomása, de arra sem, hogy a bejegyzést nem értette meg, a bejegyzés emellett nemcsak a jog fennállása, hanem annak tartalma tekintetében is irányadó. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a végrehajtás jelentése általánosságban ismert, nem elfogadható az a felperesi védekezés, hogy a felperes nem értette azt, hogy az valamilyen követelést takar. Amennyiben azonban az adott bejegyzés jelentőségével nem volt tisztában, akkor járt volna el helyesen, ha annak tartalmáról megfelelő felvilágosítást kér és annak megfelelően jár el, a **M. Ané** felé fennállt hagyatéki igény megfizetését is ettől függően teljesíti. Amennyiben tehát a felperes az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította volna, már az örökhagyó **M. Ané** felé fennállt tartozás kifizetése (2017. április 26.) előtt észlelhette volna, hogy a hagyatékot más, nagy összegű tartozás is terheli. Már ekkor kérhette volna a hagyatéki eljárás megismétlését is, így kárának bekövetkezését teljes egészében elkerülhette volna. Amennyiben ezen kármegelőzési kötelezettségét elmulasztva a **M. Ané** felé fennállt tartozást megfizette és csak ezt követően kérte a hagyatéki eljárás megismétlését, amelyben az örökséget visszautasította, a Ptk. 6:525. § (1) bekezdése alapján bekövetkezett kárának

megtérítését alappal nem követelheti.

- [39] Az ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatva a felperes keresetét elutasította, mivel az alperes pernyertes lett, mellőzte perköltség megfizetésére kötelezését is.
- [40] A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pereszes felperes köteles megfizetni az alperes perrel felmerült költségeit, amelyet az alperes a 81. § (1) és (5) bekezdésének megfelelően számított fel. Az alperes az elsőfokú eljárásra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerinti megbízási díjat érvényesített, amelyet azonban az ítéletábra a rendelet 2. § (2) bekezdése szerint az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan 50 000 forint plusz áfa összegre mérsékelte. E körben figyelemmel volt arra, hogy az elsőfokú eljárásban csupán rövid bizonyítási eljárást folytattak le, az iratok beszerzésén túl kizárólag a felperes és egy **M. Ané** meghallgatását fogadtatott a bíróság, az alperesi jogi képviselő csupán érdemi ellenkérelmet és rövid válasziratot szerkesztett. A másodfokú eljárásban az alperes javára az ítéletábra a felszámított ügyvédi munkadíjat és útiköltséget vette figyelembe.
- [41] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel alperes által le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére az ítéletábra a Pp. 96. § (3) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte.

Debrecen, 2020. március 5.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Szrogh Csaba s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -